

B



NYHETER FRÅN SVENSK DÄCKÅTERVINNING - EN DEL AV DEN CIRKULÄRA EKONOMIN

RE:BOUNCE

HÖSTEN 2017

*Simon bytte
elgitarren
mot
lysimetersn*

**Nollvision för
granulatspill**

Upprop för en ny nollvision kring granulatspill!

Svensk Däckåtervinning i Almedalen sid 4

Upprop för en ny Nollvision!

Svensk Däckåtervinning AB startades 1994 i spåren av Kretsloppspropositionen och som en direkt följd av förordningen om producentansvar för däck. Målet var att minimera uttjänta däck i naturen och att slippa lägga gamla däck på deponi. Idag samlas fler däck in än vad som säljs via de till Svensk Däckåtervinning anslutna företagen. Med över 3.200 årligen aktiva insamlingsplatser täcks landet väl och det finns inte skäl att uttjänta däck ska hamna på fel plats. Däremot har en debatt uppkommit om de återvunna däcken i form av klipp eller granulat skulle kunna hamna i naturen. Svensk Däckåtervinning verkar självklart för att det inte ska vara fallet.

Lika lite som hela däck ska ligga i hav eller mark så ska återvunnet däckmaterial okontrollerat finnas på fel ställe. Vi arbetar för att materialet ska kunna fortsätta göra nytta på ett tryggt sätt för hälsa och miljö, inom ramen för ett cirkulärt tänkande. Vi uppmuntrar seriös forskning och mätningar som visar hur materialet kan användas på ett säkert sätt.

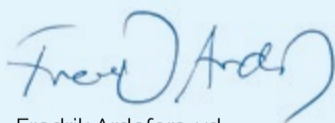
Däckgummi är ett avancerat material som kan återanvändas och på så vis spara på jordens resurser. Mätningar visar att materialet är mycket stabilt och att de mycket hårt kemiskt bundna molekylerna i däckmaterialet inte migrerar till omgivningen under vanliga förhållanden. Däremot kan hela bitar gummi, i form av mindre eller större korn, röra sig om de inte sitter fast. Dessa korn påverkar omgivningen på samma sätt som alla andra korn, det vill säga fastna på kläder, fastna i filter, förväxlas med andra material osv och hamna där de inte hör hemma.

Nya mätningar visar att mängden sådana korn från däckgummigranulat, t ex från konstgräsplaner, som okontrollerat och på okänd väg når naturen eller havet är mycket liten. Däremot finns det risk att människor på olika sätt får med sig gummikorn eller att material lossnar vid användning av, eller underhåll av, mjuka ytor osv.

Här har framförallt verksamhetsutövare och brukare ett ansvar, men Svensk Däckåtervinning vill verka för att minimera detta spill så att en större trygghet kan uppnås att använda det återvunna materialet. Därigenom minimeras behovet av att bryta nytt jungfruligt material med okänd eller stor påverkan på vår miljö. Livscykelanalyser visar att den totala miljöpåverkan på till exempel konstgräsplaner är minst vid användning av däckgranulat.

Vi bjuder därför in till en Nollvision kring granulatspill. Är Sveriges kommuner, myndigheter, fotbollsklubbar, natur- och miljöorganisationer beredda att verka för att minimera spillet från våra fotbollsplaner; att se till att skorna töms, kläderna borstas av, röjd snö samlas upp och överskottsgranulat tas om hand på ett korrekt sätt?

På så sätt kan fler människor idrotta med gott samvete. Mera spel och mindre spill helt enkelt!



Fredrik Ardefors, vd



Gummits väg i det hållbara samhället

40 procent av världens gummi görs av saven från gummiträd, resten framställs idag syntetiskt. Vi har alla någon form av relation till detta synnerligen samhällsnyttiga material som finns i många varianter. Många bär det i plånboken, använder det när det regnar eller när vi åker till och från jobbet. Det finns även en mängd industriella användningsområden då gummit har många eftertraktade egenskaper. Bland annat är det åldersbeständigt, tål temperaturväxlingar och UV-strålning. Dessutom isolerar det såväl elektricitet som värme och kyla, är dränerande, har relativt låg vikt, en yta som mikroorganismer trivs på och binder bra med olika material.

Nyckeln till att få ett stabilt, formbart och beständigt material är att vulkanisera gummit. Ordet kommer från att man använder svavel (tidigare från vulkaner) för att skapa mycket stabila kemiska bindningar i materialet.



Moderna däck är högteknologi

För att erbjuda bästa tänkbara grepp, komfort, ljud, livslängd, energieffektivitet och kostnad investerar däckbranschen miljardbelopp i forskning och produktutveckling. Moderna bildäck anpassas allt mer efter fordon och användning och för minskad miljöpåverkan.

Däckens komponenter delas in i fem grupper:

- 1. NATURGUMMI.**
Större däck innehåller mera naturgummi som är bra på att ta upp värme.
- 2. SYNTETISKT GUMMI.**
Personbilsdäck består mest av syntetiskt gummi som ger livslängd och säkerhet.
- 3. KIMRÖK OCH SILIKA.**
Används som bindemedel och för slitstyrka och väggrepp.
- 4. METALL- OCH TEXTIL.**
Utgör däckets skelett, som garanterar geometri och rigiditet.
- 5. OLIKA TILLSATSER.**
Behövs för att ge bl a lågt rullmotstånd och bästa möjliga grepp.

När däcken är uttjänta kommer nästa utmaning, att samla in dem och se till att de fortsätter att tillföra nytta till samhället. Det är där vi på Svensk Däckåtervinning kommer in. Återvunnet däckgummi kan exempelvis göra nytta som granulat till allvädersplaner och som underlag och fyllnadsmaterial i lekparkar, löparbanor, vägar, gång- och cykelbanor. Materialet används även till ljudabsorbenter, taktäckning och vattenrening. Möjligheterna är många och efterfrågan stor. 🌱



SDAB
SVENSK DÄCKÅTERVINNING AB

Box 124, 185 22 Vaxholm
Besöksadress, Strandgatan 3
Tel 08-50 60 10 55
E-post: info@sdab.se
Webbplats: sdab.se

Produktion: YMR Kommunikation
Tryck: Lenanders Grafiska, 97212

Re:Bounce trycks på CyclusOffset®,
ett 100% returfiberbaserat, obestruket
papper.

Kärleken till havet

fick Simon att byta elgitarren mot lysimetern

”Det är viktigt att vi ser till hela kedjan av de olika materialens livscyklar för att byggandet ska bli mer hållbart”

Simon Magnusson

Han har spelat elgitar i ett countryband och är sportfiske-entusiast. Just kärleken till havet och oron för den accelererande klimatförändringen fick Simon Magnusson att börja forska.

- Efter gymnasiet läste jag Maskinteknik med inriktning på industriell ekologi på KTH. Ju mer kunskap om hållbarhetsfrågorna jag fick, desto mer nedslagen blev jag och kände att jag ville bidra med något konkret, berättar han.

Industridoktorand inom geoteknik

Simon gjorde sitt exjobb på Ecoloop, ett företag som arbetar med hållbar utveckling inom samhällsbyggnad, och började arbeta där efter studenter. Idag är han Industridoktorand inom geoteknik vid Luleå Tekniska Universitet (LTU) och institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser.

Våren 2017 kom han med rapporten "Bedömning av omgivningspåverkan från olika fyllmaterial i konstgräsplaner, en fallstudie av dräneringsvatten". Att det blev forskning kring just konstgräsplaner, var en slump.

- I ett forskningsprogram som heter Optimass pågår olika typer av miljöstudier om byggande och användning av material tillsammans med olika aktörer. I programmet fick jag möjligheten att göra en fallstudie kring konstgräsplaner och dess miljöpåverkan. Det passade mig bra eftersom min inriktning är granulära byggmaterial.

Syftet med den pågående studien är att analysera kvaliteten på dräneringsvattnet från konstgräsplaner med olika fyllmaterial utifrån utlakade ämnen.

Två planer med olika material i studien

- Till detta använder vi sk lysimetrar, ett slags behållare som samlar upp vatten och som sedan töms via en tillhörande slang. Vi har installerat ett flertal lysimetrar under två konstgräsplaner i Stockholmsområdet. En plan i Rissne med SBR (däckgranulat) som fyllmaterial och en i Rågsved med EPDM (nyttillverkat syntetiskt gummi), förklarar Simon och fortsätter:

- Fördelen med lysimetrar är att vattnet samlas under lång tid, vilket ger en bättre bild av utlakningen jämfört med enstaka mätningar i exempelvis dräneringsbrunnar.

- Jag hoppas kunna genomföra fler liknande studier. Det är viktiga kunskaper. Konstgräsplaner för fotboll medför en kapacitetshöjning i antal användningstimmar jämfört med naturgräs då konstgräset klarar ett högre slitage. Färre anläggningar kan därför tillgodose fler utövare.

- Fotbollsplaner med konstgräs, grus och gräs kan, på samma sätt som för andra typer av byggnationer, studeras utifrån olika miljöperspektiv. Hänsyn till frågor som resurser, gifter, klimat och



energi är alla aspekter som är viktiga för miljöprestandan i samhällsbyggnad, säger Simon.

Att bedöma olika materials och processers miljöegenskaper är inte helt enkelt. En rad olika faktorer påverkar den samlade bedömningen. Bara för att ett material är nyttillverkat, betyder inte att det ekologiska fotavtrycket är mindre än återvunnet material.

- Klimatförändringar och miljöpåverkan ökar behovet av att se resursanvändning utifrån ett helhetsperspektiv. Det är viktigt att vi ser till hela kedjan av de olika materialens livscyklar för att byggandet ska bli mer hållbart, avslutar Simon Magnusson.

Utifrån ett års mätning, från hösten 2015 till hösten 2016, konstaterar Simon Magnusson bl a i sin rapport från 2017 att:

Utlakade ämnen från fyllmaterialen som dränerat genom överbyggnaden och som kan transporteras vidare till grundvatten eller till dagvatten bedöms ha liten omgivningspåverkan.

Det gick inte att identifiera några tydliga skillnader mellan konstgräsplanerna med avseende på ämnen som påträffas i dränerat vatten.

Halter av metaller i dräneringsvattnet från konstgräsplanerna var lägre än vad som förväntas påträffas i dagvatten från parkmiljöer med gångvägar och lågt trafikerade vägar.

Massflödet av mikropartiklar från fyllmaterial vertikalt till dräneringen bedöms vara litet. Det faktiska antalet partiklar och andra spridningsvägar har inte undersökts.

Analys av vatten från stickprov direkt från dräneringsbrunn måste tolkas med försiktighet då det inte behöver representera halter för det totala vattenflödet över konstgräsplanen.



Ola Alterå & Jonas Roupé till Svensk Däckåtervinnings styrelse

Tidigare statssekreteraren Ola Alterå och hållbarhetsproffset Jonas Roupé har valts in i styrelsen för Svensk Däckåtervinning AB.

Ola Alterå har tidigare varit statssekreterare åt näringsminister Maud Olofsson, bland annat med ansvar för energifrågor. Han arbetar i dag som konsult i sitt eget bolag och har också rollen som strategisk rådgivare på Sustainable Innovation, ett icke vinstdrivande företag som driver utvecklingsprojekt för ett energi- och resurseffektivt samhälle.

På uppdrag av regeringen har Ola Alterå nyss lett en offentlig utredning om cirkulär ekonomi. Utredningen lämnades till miljöminister Karolina Skog i mars i år och innehöll flera förslag på hur Sverige kan röra sig mot en mer cirkulär modell.

– Jag ser mycket fram emot att bidra till att Svensk Däckåtervinning fortsätter att utvecklas. Att återanvända och återvinna högteknologiska material är ett viktigt steg mot att ställa om till en cirkulär ekonomi i Sverige, säger Ola Alterå.

Jonas Roupé har under flera år arbetat med miljö- och återvinningsföretaget Ragn-Sells strategiska hållbarhetsarbete, senast i rollen som marknadschef. Han har också en bakgrund

inom företag som Telia Sonera och Ericsson, och grundade 2013 konsultföretaget Insiktsbolaget som bland annat arbetar med klimat- och hållbarhetsstrategier. Jonas Roupé har uppmärksammats för sitt arbete med nätverket End Ecocide, som verkar för internationell lagstiftning som värnar ekosystem och lägger grunden för ett cirkulärt skifte.

– Svensk Däckåtervinning ser till att däck fortsätter att göra nytta när de inte längre rullar på vägarna. Genom att använda materialet på nya sätt sparar vi på jordens resurser och kan visa vägen för andra delar av världen. Därför är mitt nya uppdrag så viktigt, säger Jonas Roupé.

Välkommen dialog i Almedalen



Tommy Edeskär, Sara Stiernström, Fredrik Ardefors samt spelare från IFK Visby.

”Vi tror på det öppna samtalet”,

så löd rubriken för Almedalen Just nu, den officiella programtidningen för Almedalsveckan 2017. Det gäller i allra högsta grad även Svensk Däckåtervinning, som under veckan i Visby bjöd in politiker och beslutsfattare till samtal om allvädrensplaner och fyllnadsmaterial från återvunna däck under parollen ”Spela mera – vår plan för fler i rörelse”.

Bakgrunden till initiativet var den mediala debatt om gummigranulat som ägt rum under året. Därför kändes det angeläget att presentera den omfattande undersökning som ECHA (EU:s kemikalieinspektion) släppte våren 2017. Där fastslogs det bland annat att det inte finns några förhöjda hälsorisker med att idrotta på allvädrensplaner med granulat från återvunna däck.

Inbjudna experter svarade på frågor

Svensk Däckåtervinning bjöd också in några av landets främsta experter inom detta område till den egna monter under Almedalsveckan. På plats för att svara på frågor fanns Tommy Edeskär universitetslektor inom geoteknik på Luleå Universitet och Simon Magnusson, industridoktorand på Luleå Universitet, som forskat på omgivningspåverkan av konstgräsplaner. I monter mötte besökarna även Sara Stiernström, fil.dr i miljövetenskap och ekotoxikolog på Ragn-Sells

svensk Däckåtervinnings VD Fredrik Ardefors. Diskussionerna handlade främst om hälsoeffekterna av allvädrensplanernas fyllnadsmaterial samt hur man kan begränsa spridningen av granulat utanför planerna.

Seminarium på Aktuell Hållbarhet Arena

Tillsammans med Naturvårdsverket, Riksidrottsförbundet, Ragn-Sells och Luleå Tekniska Universitet deltog Svensk Däckåtervinning även i Aktuell Hållbarhets seminarium ”Så bidrar kommunernas konstgräsplaner till folkhälsa och inte nedskräpning”. Du kan se seminariet i sin helhet på sdab.se

Straffsparkar gav 20 000 till Sverige United

Svensk Däckåtervinnings monter mitt emot Kallbadhuset i Visby rymde en allvädrensplan med ett fotbollsmål, där besökarna fick sätta sin träffsäkerhet på prov. Det var ett populärt inslag som lockade såväl lokala ungdomar som beslutsfattare från hela landet. För varje mål som gjordes skänktes Svensk Däckåtervinning pengar till stiftelsen Sverige United, som arbetar med att integrera nyanlända med fotboll som verktyg. Totalt blev det 20 000 kronor till Sverige United och deras viktiga integrationsarbete.

Bollen är redan i rullning inför Almedalen 2018 och fram tills dess fortsätter dialogen på sdab.se

”Svensk Däckåtervinning ser till att däck fortsätter att göra nytta när de inte längre rullar på vägarna. Genom att använda materialet på nya sätt”

Jonas Roupé

ÅTERVINNINGSAVGIFTER

Inga gamla däck ska slängas på soptippen, därför har vi en återvinningsavgift i Sverige. Avgiften ingår i priset när du köper ett nytt däck och däckverkstaden ansvarar för att leverera dina gamla däck till återvinning. Återvinningsavgiften ska finansiera hämtning, bearbetning och slutlig återvinning av det uttjänta däck.

Kategori 1 Personbils- och MC-däck 16 kr (exkl.moms)

Avgiften gäller mellan SDAB och däckimporterande leverantörsföretag, övriga avgifter finns på www.sdab.se. Eller ring 08-50 60 10 55 så hjälper vi dig.

Vill du ha tidningen Re:Bounce digitalt?

Skanna QR-koden eller gå in på www.sdabinfo.se.

Anmäl dig här!

